

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Теменужка Каролова Хроми-Жигалова, Доктор по икономика
член на научното жури, съгласно Заповед №701/07.03.2018 г.
на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”

на дисертационен труд на Айше Исметова Авдикова за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Организация и управление извън сферата на материалното производство, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Научен ръководител: гл. ас. д-р Бойчо Стойчев

Тема на дисертационния труд : „Модел на управление на социалната политика в България – проблеми и перспективи”

Настоящата становище е написано в съответствие със *Закона за развитие на академичния състав на РБ, Правилника за приложение на ЗРАСПБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”*.

I.Обща характеристика на труда

Айше Исметова Авдикова е докторант редовна форма на обучение в катедра „Икономика” към Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Дисертационният труд на Айше Исметова Авдикова е в общ обем от 209 стандартни страници . Структуриран е по следния начин: увод, изложение в три глави, заключение, цитирана литература. Използвани са 122 литературни източници на български, руски и английски език. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. В текста са включени 19 таблици, 21 диаграми и 4 фигури.

Актуалността на темата

Актуалността на представената разработка се определя от значимостта на модела на социалната политика в условията на глобални проблеми и евроинтеграция.

Представеният труд е изграден изцяло върху собствени проучвания и покрива изискванията за дисертационен труд за «Доктор».

Дисертационният труд е написан на добро научно ниво.

II. Структурата на дисертационния труд.

Общата логика на изложението е съобразена с формулираната теза и целите на изследването.

В увода се разкриват актуалността на проблематиката, задачите, обектът, предметът, тезата, методологията и ограниченията в обхвата на изследването.

Цялата първа глава има концептуално-теоретичен характер и е посветена на предмета на изследването. В нея докторантът демонстрира много високата си

теоретична подготвеност, което е едно от изискванията към тази образователна и научна степен. Изходната база за своите изследвания относно българския модел на социална политика в желаната посока, водеща до повишаване на общественото благосъстояние, като механизми авторът приема структурната промяна на публичните разходи, социалните разходи и данъчната система. Тя е избрала два основни пункта в първа глава, за да направи достатъчно обстоен анализ на проблема: Концепции за възникване и формиране на социалната политика; Държавната намеса, при осигуряване на обществено благосъстояние - през призмата на икономическите теории;

От интерпретативно представения теоретичен материал, докторанта стига до редица изводи, които ѝ служат като снова, върху която осъществява емпиричния анализ в дисертацията, насочен към определяне на модела на социална политика в България, оценка на неговата ефективност и набелязване на възможности за усъвършенстването му. С най - постоянно присъствие сред икономически лостове, посредством които държавата трябва да коригира разпределението, осъществявано на базата на пазарния механизъм и да постигне освен икономически просперитет и социална справедливост, според автора се открояват: размера и най - вече структурата на държавните разходи и провежданата данъчна политика.

Това е основата за преминаване към следващата логическа ос на проучването, направено в дисертационния труд – моделът на социалната политика в България, в контекста на класическите модели и клъстерния подход. В тази част интерпретативно са представени най - известните в научната литература класификации на моделите на социална политика; трите класически групи модели на социална политика, обособени по три изведени универсални критерия; установяване на модела на социална политика в България ; изграждане на клъстерните профили. Изводите, които докторанта прави са доказани от извършените от нея изследвания. По емпиричен път, докторантката потвърждава тезата, че публичните разходи, социалните разходи и вида данъчна система, които представляват основни лостове на държавната намеса, притежават необходимата статистическа значимост, за да бъдат възприети като критерии за обособяване на моделите социална политика. Изграденият профил на модела социална политика на България, дава основание да се направи извода, че либералното пространство, което страната заема в първи клъстер е по-фундаментално, дори и от първоизточниците на тези идеи - англосаксонския свят. Интересните и смели изводи и заключения, имат характер на научни приноси и практическа приложимост.

Третата глава на дисертационния труд е логически изведена от предходните две – в нея е представена концептуална визия и ориентири за ефективност на моделите на социална политика и препоръки за усъвършенстване на българския модел на социална политика . Успешно са решени задачите поставени в тази част от изследването, а именно : сравняване на петте групи модели социална политика по отношение на тяхната ефективност, измерена чрез Индекса на човешко развитие (*HDI-Human Development Index*) и емпирично установяване на зависимостта между разграничителните критерии за обособяване на петте клъстера, и показателят, представящ благосъстоянието на всеки от тях.

На солидната теоретична база в първа глава се базира емпиричното изследване, проведено от дисертантът във втора и трета глава. Тук Айше Авдикова се проявява като добър изследовател, който може да извършва конкретни практически изследвания, да ги обобщава и прави изводи за практиката. Тя демонстрира познаване на изследваните проблеми и най-силното доказателство за това са предложените от нея анализи, изводи, модели и препоръки.

III. Приноси

Предметно-съдържателният анализ на дисертационния труд формира в мен убеждението, че в него са налице достатъчно доказателства за **научно-приложни приноси**. Потвърждавам напълно отбелязаните приноси, които имат научно-теоретичен, методологичен и научно-приложен характер. Същите могат да се оценят по значимост както следва :

1.Реализирано е обогатяване на съществуващите знания в областта на обособяване на моделите социална политика в постигнатото аргументирано разбирането за значимостта на публичните разходи, разходите за социална защита и типа данъчна система като разграничителни критерии.

2.В резултат на осъществения анализ и използването на нетрадиционният критерий тип данъчна система е представена детайлизирана класификация на основните модели социална политика и към всеки модел обособяване на съответните подмодел.

3.Осъществена е прецизна оценка на ефективността на наложилите се модел социална политика в България на основата на изследване зависимостта между публични разходи и ИЧР(индекса за човешко развитие), тип данъчна система и ИЧР, с помощта на методите на сравнителния и корелационния анализ.

4.Разработени са конкретни препоръки за усъвършенстване на модела на социална политика в България на базата на научните резултати от проведените теоретични и емпирични изследвания.Същите са с научно- приложна насоченост.

Получените приноси в дисертационния труд са сериозна предпоставка за по-нататъшно развитие на изследванията.

IV. Препоръки

Отчитайки обстоятелството че, дисертационният труд представлява сериозен опит за задълбочено изследване на проблемите, свързани с модела на социалната политика в България, ще си позволя да посоча следните критични бележки и препоръки:

Първо: Дисертацията се нуждае от прецизиране, както на техническото оформление, така и стилът на изложение.

Второ: Потвърждавам приносните моменти, но формулирането им намирам за непрецизно и стилово неиздържано.

Препоръчвам на Айше Исметова Авдикова да продължи изследванията си в тази област. Публикуването на дисертационния труд би привлякло вниманието и интереса на професионалната аудитория към рационалните предложения по тази актуална за развитието на съвременната държава проблематика.

V. Автореферат и публикации по труда

Айше Исметова Авдикова има четири публикации в научни издания. Всички те са по тематиката, обект на настоящата дисертация.

Авторефератът отразява структурата, съдържанието и изследователските резултати на дисертацията. В него е приложена справка за основните приноси, съдържащи се в докторския труд.

VI. Заключение

Представеният дисертационен труд като формулировка на проблемите, като обем, цел, задачи, методология на изследването и постигнати резултати в конкретната област **отговаря на изискванията за самостоятелно научно изследване.**

В дисертационния си труд Айше Авдикова изследва обществено значима проблематика с актуално значение за съвременната държава. Използвани са

съвременни подходи и методи, адаптирани и обогатени с оглед на специфичните потребности на изследването. Считаю, че постигнатите от докторанта **научно-приложни резултати са с характер на оригинален принос**, с който се обогатяват съществуващите знания в изследваната област.

Като имам предвид актуалността и значимостта на извършеното изследване с предложените конкретни решения за практиката и визираните приноси моменти, предлагам на почитаемите членове на Научното жури **да подкрепят присъждането на образователна и научна степен „Доктор“** по научната специалност Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културна сфера), професионално направление 3.8 Икономика **на Айше Иметова Авдикова.**

19 март 2018 г.

Подпис:

Доц. д-р Теменужка Каролова Хроми-Жигалова